

leyn osastossa ja samalla toiminut kirjallisuuskomiteassa ja jättänyt tiittämättä \$32.45, ja kun tuo summa jöydettiin pöytäkirjasta, niin osaston jäsenet katsoivat hänet epärehelliseksi henkilöksi. Tämä on esimerkiksi toisilla, että elivät niin rehelli- sesti, että eivät pillaa mainettaan näin mitättömästä summasta. Se on sillä tavalla, että kaikki tuommoisen pistetään pöytäkirjaan joka ei koskaan kuole.

Sain äsken sähkösanoman nyrkki- lehdeksi että hän on ollut nyt viime aikoina oikein heikossa tilassa, vaan on nyt toipumaan päin ja ottaa taas vastaan kaikenlaisia kirjoituksia, et- tä jos jollain on jotain sydämen asiaa, niin kyllä hän nopeasti kaikki julkaisee. Oikaapas nyt niin hyviä ja auttaka hantakin vähän että pääsee taas kunnan alkuun. Ilmoi- tukset julkaistaan myös vapaasti vaan ei mitään juorujupakolta eikä nimettömiä kirjoja. Nykyiset toi- mittajat ovat Väinö Korkonen ja Jenny Mäki.

Haukkaa syksyä toivon kaikille To- verittaren lukijoille!

Toveruudella J—Y MÄKI.

CHESTER, MASS.

Osastomme vietti neljättä vuosi- juhlaansa 23 p:nä syyskuuta. Ohjel- massa oli runoja lauluja ja näytös- kappale, murhenäytelmä "Lumimyrs- kyssä", joka esitettiin tyydyttävästi. Juhlapuhe тов. W. Bomanilta; hän puheessaan enempi moitiskeli cheste- riläisiä. Niin no, ettekö tuo nuhde- saarnakin olisi paikallaan, jospa tuosta olisi sitten jotain hyötyä... Sunnuntaina hän puhui meille vielä osuustoiminta- ja unio-kysymyksestä.

Osastomme sunnuntai-koulu on taas alkanut toimintansa. Olsi toivottavaa, että kaikki vanhemmat lähettäisivät lapsensa sunnuntai-kouluun, jos kenen matkan pituus ei ole esteenä.

Toverittaren tilaajamäärä on jon- kunverran kohonnut, mutta ei siinä määrin kuin olisi toivottavaa. Kerä- tessäni tilauksia saan kuulla jos jon- kinlaisia estelyjä, esim. että ei ole aikaa lukea ja ei ole rahaa, mutta jos on tosi, kuten olen kuullut, että samaiset henkilöt, jotka kieltävät itse tilaamasta lehteä, kulkevat sitä naa- purissa lukemassa, niin mistä se aika silloin riittää? Ja rahattomuuden täh- den, jos kieltäytyykin tilaamasta henkilöt, jolla todella ei ole varaa, niin ei tuosta ihmettelemistäkään, mutta kun kehtaavatkin kieltäytyä henkilöitä, joilla rahapussi on painava. Ja vielä sain kuulla tilausta tarjotes- san, että, mielelläni tilaisin, mutta ei ukko anna lupaa. Ohhoh! Kuinka raukkamaista mieheltä, kun kehtaa- kin kieltää, kun vaimo tahtoo siiveel- listä, hyödyllistä sielunruokaa, mutta silloin valmolla olisi velvollisuus kiel- tää alhaiset tyydytykset mieheltä, kuten kapakat, pallo- ja korttipel- lihanteet. Ja jos vaimo tottelee miestä, niin olisi johdonmukaista, että mies tottelee vaimonsa kieltoa!

Jättäkää verukkeet pois ja tilatkaa jo ensi tilassa Toveritar itsellenne ja se on erittäin sopiva lahjaksi an- taa tuttaville syntymäpäivä-, nimi- päivä-, hää- ja joululahjaksi. Levittä- kämme kaikin innoilla Toveritarta!

E. H.

ILWACO, WASH.

Koska viimeisessä osastomme ko- kouksessa tulin määrättyksi toiseksi uutisten kirjoittajaksi Toverittarelle, niin koetan aloittaa tehtäväni, vaikka olenkin tänä iltana niin karpalojen poiminnasta väsynyt, että ei tahdo kynä kädessä pysyä, ja kun henkisiä kykyjä puuttuu, niin taaskin luotan tämän järjestämisen Selma-täidin a- puun.

Toveritar Aliisa Takkunen käväsi lässä viime viikolla Saksassa ja toi kotihansa viidennen pojan palleron ja vankka polka olikin. Siis onneksi!

Ja toiseksi ilwacolaisille erittäinkin että osastomme toimintaa on ruvettu oikein todenteolla vilkastuttamaan, joten tästä eteenpäin ei yleisin tar- vitse pelätä, että tulee narrattua il- tamiin tullessaan. Ensimmäinen ohjel- marikas iltama on miesten toimesta ensi lauantaina, vaan kun tiedän, ettei tämä joudu sen ohjelmaa edeltä-

päin kyläläisille ilmoittamaan, niin jätän sen luettelematta.

Mutta niistä iltamista, jotka ompeluseura päätti hommata niin pian kuin ohjelma joutuu valmiiksi, voi sanoa, että siellä tullaan esittämään myös- kin näytelmiä niin lapsilta kuin al- kuisiltakin, ja senhän jokainen ilva- cossa jo ennestään tietää, että "Vol- man" naisten hommaamat ilmatat ei- vät ole enenkään olleet mitään hö- lypölyä. Lähemmin selostamme tule- vista iltamista tuonnempaan.

Ompeluseura "Voiman" kokoukset pidetään tästä eteenpäin joka keski- viikko-iltana Työn Tempelissä. Siis muistakaa naiset tulla ja tuoda naa- purimmekin, sillä sinne on tervetu- leita ei-osaston-jäsenetkin, mielestäni olisi jo aika puhua siitäkin, josko ru- peamme kokouksiamme ilmoittamaan oikein ilmoituksena Toverittareissa.

LEMPI.

TORONTO, ONT., CAN.

Eipä taas pitkään aikaan ole nä- kynyt uutisia Torontosta Toveritta- ren palstoilla. Laiskuusko lie vai- vannut vai asioiden puute?—Eipä täällä ole tätä nykyä kovin suuria ihmeitä tapahtunutkaan, mennäänhan vain hiljalleen eteenpäin.

Sunnuntai-koulu taas aloittaa tal- visen toimintansa. Olsi toivottavaa, että vanhemmat lähettäisivät laps- sensa sinne oppimaan sosialismin aakkosia. Vielä en voi kirjoittaa mit- tään työjärjestyksestä y.m., mutta agitatsioonikomitea kun on hommas- sa, niin tulee kai siitä tarkoitustaan vastaava.

Voimisteluseura "Yritys" on herän- nyt nuteen eloon. Kesän kun lepäsi, niin olkoon talvisen toiminta ri- peämpää. Niin pojat! Terästäkää vain voimianne, mutta muistakaa myöskin, että olette mukana muual- lakin toiminnassa. Sillä onhan jos- kus käynyt niinkin, että on syrjäy- tetty kaikki muu, kunhan vain on saatu urhella.—Puuhissanne alkää myöskään unohtakko järjestää jotain myös tytöille, sillä ei se voimistelu mellekään pahaa tekisi.

Nuorisoliitto, se nukkuu vielä ke- säuntansa. Eiköhän olisi aika jo ruveta sitäkin henkiin herättämään. Taasen kun saapuu kylmä talvi, niin oisihan se hauskaa torstai-iltasin kokoontua oppimaan ja loitsemaan toverien seurasta. Niin aletaankin taas hommailla uusin innoin ja uu- sin voimin. Tehdään nuorisoliitosta tarkoitustaan vastaava. Ja sen tar- koitus on: kasvattaa ja kehittää ny- kyajan nuorisosta itseltoisista tosi- taistelijoina työväenluokan talstelu- rintamaan. Siis jokainen työhön ja toimeen!

Osaston työ- ja ohjelmakokouksia on ollut jo useita sen jälkeen kun viimeksi kirjoitin. Olen ehkä jo un- hottanutkin joitakin asioita, joten ne sivuutan tällä kerralla, anteeksi pyy- täen. Koetan vastaisuudessa täyttää tehtäväni paremmin.

Syksy tekee tuloansa täälläkin. Päivät ovat olleet jo hyvin synkkiä, kylmiä ja sataisia. Kesästä ei ole jällellä kuin valoisia muisto.

Riittäköön tällä kerralla. Toiste kirjoitan enempi. Tervehdin Tove- rittaren lukijoita.

Toveruudella, LAURA AUTIO.

CUMBERLAND, WYO.

"Eräs", emme voi kirjittäne jul- kaista, koska siinä puhutaan vaan erään Amandan yksityisasiosta. A- manda. Te ja Kust. Kangas olette kaikki meille tuntemattomia ja sa- moin suurimmalle osalle Toverittaren lukijakunnasta. Emmekä usko, että se hyödyttäisi lukijoitamme ja työväen- liikettä vaikkapa teidän jokaisen hy- vät ja huonot tavat lehtemme pal- stoilla kerrottaisiin. — Toim.

EASTSIDE, ORE.

Eipä näy Toverittareissa mitään kirjoitusta täältä Marshfieldin peru- kalta. Eikä ole minullakaan juuri pal- jon sanottavaa tällä kertaa.

En tiedä, mutta näyttää siltä, että meidän ompeluseura on mennyt syk- sällä kesälomalle, koska ei kukaan puhu mitään milloin olisi tarpeen pi- tää kokous.

Viimeisessä kokouksessa, joka oli

täällä Eastsidessa, oli vain muutamia "myllymiesten akkoja". Ja siitä on jo viikkoja aikaa.

Siskot hyvät, koettakaa jaksaa vaan eteenkinpäin ahertaa, ei saa vä- syä. Osasto kaipaa meidän toimintaa. Tulee talvi ja pitkä sateet, silloin on vielä vaikeampi kulkea kokouk- sissa.

Olisin jo ennen kirjoittanut, mutta olen ollut sairas. Ja kai moni on odottanut että eiköhän Toverittaren kirjeenvaihtajalla ole mitään sanot- tavaa enään, kun ei kuulu mitään.

Ei ole nyt sanottavaa naisten toi- minnasta.

Mutta onhan osastomme toiminta kuitenkin olemassa, ja siitä sopinee sanoa muutaman sanan. Täällä on esitetty muutamia kappaleita, kuten "Vaarallinen naapurit", se oli totisesti hauska kappale. Kuulin, että yleisö oli hyvin iloinen, että joskus niinkin hauskoja kappaleita saa nähdä. Ja nyt on harjoitusten alla "Mestari Muik- kunen", sen piti tulla jo 30 p. mutta jotkut näyttelijät ovat unohtaneet käydä harjoituksissa, ja niin olen on kappaleen esitys siirretty läheseen tulevaisuuteen. Ehkä siihen asti kun- nes kaikki roolhenkilöt muistavat tulla harjoituksiin määrättyinä iltana, ja aikana.

K. LINDROOS.

EUREKA, UTAH.

Hannasta lähdeytyni tänne Eure- kaan, lupasin kyllä useille tuttavilleni kirjoittaa, vaan nyt päätin tervehtää kaikkea yli kaiken yhteisesti Tove- rittaren palstoilla.

No niin. Nyt kun olimme pakotet- tuja Hannasta lähtemään (sen takia että mies oli joutunut U. P. yhtiön herrojen mustalle listalle), niin tie- tysti koetimme matkamme ohjata sin- ne mistä parhain puffi kuului. No, onhan se 4 dollaria päiväpalkkia ja \$3:50, mutta elinkustannukset ovat niin korkealla, että ei ole suuriakaan toiveita säästämiseen, olletkin isom- milla perheillä, vaikka pystyisi joka päivä työtäkin tekemään. Siis ryö- stäjäloukka on niin laajasti ja lajasti järjestynyt, että se pitää työtä teke- vän luokan niin pinsiällä, että se häidin tuskin tulee toimeen Eikö ole- kin merkille pantava asia? Kun me tuhannet ja taas tuhannet työläisjou- kot taussimme vaan harvoin muuta- main pillen jälkeen. Meillähan pitäisi olla selvänä järjestäytymisen tär- keys, sillä järjestäytymisellä me so- sialistitkin voimme etujamme valvoa ja saada äänemme kuulumaan. Ja nyt kun on vaalivuosiakin. Niin tietysti kaikki, jotka työtä tekevään luokkaan kuuluvat, niin antavat äänensä lu- loeemme ehdokkaille, niin ikävää kuin se onkin, että on pakotettu muuttamaan paikkakuntaa juuri va- lliuotena, niin monet työläiset, jotka voisivat äänensä antaa kuuluville. Vaikka sehän onkin kapitalistien etu että pitää työnsä liikkeellä silloin, kun sen pitäisi olla vastassa heitä.

Siis olkoon tunnustausemme: kaik- ki yhteisymmärryksellä luokkataiste- luun! Toveruudella

MARY MÄKI.

EUREKA, UTAH.

Pitkän vaihtelun perästä pistän taas jonkun rivin, vaikka en tosin enään olekaan virallinen Viime kokouksessa pääsin siitä asia- mies- sekä kirjuriin virasta ainakin tällä kerralla. Sanoin että pääsin, en sillä sitä sanonut, ettekö minulla in- nostusta olisi ollut kummankin tehtä- vän täyttämiseen, vaan tuo terveyte- ni on ollut auttamattomana esteenä useamman kuukauden.

Mfs. Evi Saari tuli tilalleni ja olenpa varma että ette kyllä saa häneltä rauhaa ennekuin jokaiselle tulee Toveritar sekä muitakin puolue- lehtiä.

Naisten hommista erittäin ei mell- lä ole mitään kertomista, koska se ompeluseuran perustaminen eli toi- sin sanoen henkiin herättäminen jä- tettiin uudenvuoden tehtäviin. Ei me silti aivan osattomia olla, siinä vä- hässä toiminnassa, mitä täällä onkin. Menisipä toisinaan s. s. osaston ko- kouksissakin päin mäntyy, jos ei meitä naisiakin olisi joukossa.

Viime kokouksessa tuli kyllä pää- tökseksi, ettei kellään ole oikeutta

kirjoittaa osaston asioista mulla kuin osaston valitsemalla uutiseeraajalla. Tuo päätös oli minusta vähän omi- tuinen. Jos meillä sattuisi olemaan esimerkiksi sellaiset henkilöt, jotka ei haluaisikaan mitään tietoja antaa meidän hommista maailmalle, kir- jeenvaihtajina lehdille, niinpä saisim- me tyytyä vaihteloon. Kaipa siihen päätökseen olisi syytkin löydettäväs- sä, vaan sehän oli oltava hiljaa.

Minä aijon kertoa vähän sairau- destani siinä toivossa, että jos sat- tuisi että joku olisi sairastanut sa- manlaista tautia ja saanut siihen apua, että neuvoisit Toverittaren avu- la minuakin. Olen ollut noin viisi kuukautta sellaisena, ettei pysy mi- kään ruoka sisällä. Valikka söisi kuinka helposti sulavaa ruokaa, niin korkeintaan puoli tuntia jälkeen syön- nin tulee joka paikkaan ruumista kova tuska ja täytyy oksentaa kaikki ulos. Tohtorit, joita olen käyttänyt useita, sanovat ruuansulatuksen ole- van niin kaasuisen, ettei voi täyttää tehtävänsä. Olen sairastanut useita vuosia niin sanottua sydänalusta- tautia eli huonoa ruuansulatusta, mutta nyt on ollut niin pahana, etten ole aina voinut olla ollenkaan yl- hällä. Olisin kovin kiitollinen, jos jollakin olisi kokemusta tällaisen tau- din parantamisessa.

Onnitteilen Selma-täitiä sen uuden apu-toimittajan saapumisen johdosta.

LYYLI.

TUONETAR

Tumma Tuonetar impi, syyttökka, synkkämieli synkk' on sulla silmäis rimpil, syttä synkempi tiesi.

Syksy on sylissä sinulla, polulles' ei päivä paista: kolkk' on korpi ympärillä korvess' koikkuu korppi musta.

Eipä, impi, sun polulla heilittele heinä nuori, kasva ei kukka kanervan. Eipä verso vehryt taimi Tuonen immen askeleissa.

Eikä korvessa kotoaan, asuntoaan armahaista pidä pienet laulullinut; Ei siellä sirkkuset sirittä, visertele västäräkki, kuku ei käki kultarinta kuusen kukkean nenässä.

Tumma Tuonetar impi manan neiti mustakulma kulkee yksin korppitietään astuu aukeaa ahoa. illan tullen, yön läheten, päivän mailleen vierlessä.

Tule Tuonen tumma tyttö, joutuos manalan neiti, saattajaksi miehen vanhan, miehen vanhan, valkohapsen jonka selkä jo kumara raskaan työn raadannasta, väsynyt on vanhan mieli, pitkän päivätyön perästä. Saata minut manan maille Tuonen tummille tuville, Kalman karsokankahille Kunne ei sinä ikänä kuulu elon mainen meiske, leipähuolet huo'achtele, eikä riitojen räihinät häiri unta nukkujalta. Tähne jääköön jälkipolvi, nuoret mielet, nuoret miehet, nuorten neitosten keralla jatkaaksii työn aletun uuden onnen alkajaksi, uuden ajan urtaajaksi, heidän onni, heidän aamu, minun-ilta on alennut.

—AINO PÄIVIÖ.

NAISTEN OSUUSKOTI SAN FRANCISCO

2185—15 katu Phone Market 3958.

Naiset! Kannattakaa omaa koti- anne.